

2021/2040(INI)

03.06.2021

PRANEŠIMO PROJEKTAS

dėl 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/48/EB dėl žaislų saugos (Žaislų saugos direktyva) įgyvendinimo, (2021/2040(INI))

Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komitetas

Pranešėjas: Brando Benifei

TURINYS

	Psl.
AIŠKINAMOJI DALIS. FAKTŲ IR IŠVADŲ SANTRAUKA	3
PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS	8
PRIEDAS: PRANEŠĖJUI INFORMACIJĄ TEIKUSIŲ SUBJEKTŲ IR ASMENŲ SĄRAŠAS	16

AIŠKINAMOJI DALIS. FAKTŲ IR IŠVADŲ SANTRAUKA

Įvadinės pastabos

Pranešėjui buvo pavesta parengti pranešimą savo iniciatyva dėl Direktyvos 2009/48/EB dėl žaislų saugos įgyvendinimo. Žaislų saugos direktyva yra didžiausio suderinimo direktyva, kuria siekiama dvigubo tikslo – visoje ES užtikrinti aukštą vaikų apsaugos lygį ir garantuoti laisvą žaislų judėjimą bendrojoje rinkoje. Šiuo tikslu joje nustatomos išsamios nuostatos ir prievolės gamintojams, importuotojams ir platintojams, o reikalavimų neatitinkantiems žaislams taikomos rinkos priežiūros institucijų vykdymo užtikrinimo nuostatos.

Šis pranešimas parengtas po to, kai 2020 m. lapkričio 19 d. Komisija paskelbė direktyvos vertinimą. Pranešėjas pritaria atliktam vertinimui, kurio pagrindinis tikslas – įvertinti direktyvos veikimą nuo jos taikymo pradžios, įvertinti, ar ji vis dar atitinka savo paskirtį, jos veiksmingumą ir efektyvumą, ar ji vis dar aktuali, nuosekli ir ar ja sukuriama Europos pridėtinė vertė.

Pranešėjas, turėdamas direktyvos vertinimą, taip pat pavedė Europos Parlamento tyrimų tarnybai (EPRS) parengti informacinį pranešimą apie Žaislų saugos direktyvą, kad jis turėtų papildomų žinių savo pozicijai pagrįsti.

Pranešėjas, rengdamas šį pranešimą, taip pat palaikė ryšius su įvairiais suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant Europos Komisiją, žaislų pramonės, vartotojų organizacijų, standartizacijos įstaigų, notifikuotųjų įstaigų ir valstybių narių atstovais.

Atidžiai apsvarstęs ir atsižvelgdamas į įvairių suinteresuotųjų subjektų nuomones, pranešėjas mano, kad būtina persvarstyti Žaislų saugos direktyvą, siekiant patobulinti įvairūs čia nagrinėjamus aspektus.

CHEMICALS

Pranešėjas mano, kad Žaislų saugos direktyvoje pagrindinis nenuoseklumo ir trūkumų šaltinis yra nuostatų rinkinys, taikomas cheminėms medžiagoms. Iš tiesų per 2012–2019 m. laikotarpį direktyva buvo iš dalies pakeista 14 kartų, tačiau kelios dalys, susijusios su cheminėmis medžiagomis, kurias reikėtų pakeisti, negali būti keičiamos įgyvendinimo aktu, nes vadovaujantis 46 straipsniu galima pakeisti tik jų dalį.

Pranešėjas atkreipia dėmesį į dalis, kurių lengvai negalima iš dalies pakeisti arba kurios kelia susirūpinimą:

- Iš esmės cheminių medžiagų, kurios yra kancerogeninės, mutageninės arba toksiškos reprodukcijai, draudimu leidžiama taikyti nukrypti leidžiančias nuostatas, kai šių cheminių medžiagų koncentracija yra per didelė, siekiant užtikrinti veiksmingą apsaugą. Atsižvelgdamas į didelę riziką, kurią šios medžiagos kelia vaikų sveikatai, pranešėjas mano, kad šias nukrypti leidžiančias nuostatas reikėtų išbraukti.
- Pranešėjas mano, kad Žaislų saugos direktyvoje nustatytos ribinės nitrozoaminų ir nitrojunginių vertės yra per didelės. Be to, Komisija leido Vokietijai taikyti mažesnes ribines vertes. Taip pat standarte EN 71-12:2017 nustatytos mažesnės ribinės

nitrozoaminių ir nitrojunginių vertės. Pranešėjas mano, kad Žaislų saugos direktyvos persvarstymas turėtų suteikti galimybę teisės akto tekste numatyti ribinių verčių sumažinimą ir jas suderinti su vertėmis, jau taikomomis Vokietijoje, ir atitinkančiomis pirmiau minėta standartą.

- Tam tikruose eksperimentinių žaislų rinkiniuose naudojamų tam tikrų alerginių kvapiųjų medžiagų ženklavimo reikalavimai negali būti paprastai atnaujinami, kai iš dalies keičiami alerginių kvapiųjų medžiagų sąrašai. Peržiūrint šią direktyvą taip pat turėtų būti sprendžiamas šis trūkumas, sudarant palankesnes sąlygas pakeisti minėtus reikalavimus.
- Tam tikros cheminių medžiagų ribinės vertės taikomos tik žaislams, skirtiems vaikams iki 36 mėnesių, ir žaislams, kurie dedami į burną; tačiau cheminių medžiagų toksiškumas nepasikeičia nuo 36 iki 37 mėnesių ir vyresniame amžiuje. Kelios suinteresuotosios šalys, įskaitant valstybes nares, ne kartą ragino panaikinti cheminių medžiagų skirstymą pagal amžių. Pranešėjas pritaria šiai pozicijai dar ir dėl to, kad yra įrodymų, jog kai kurie sukčiaujantys gamintojai apeina šias nuostatas, nes jie gali lengvai nurodyti, kad žaislas skirtas vyresniems nei 36 mėnesių vaikams, tik siekdami išvengti griežtesnių cheminių medžiagų ribinių verčių, taikomų vaikams iki 36 mėnesių, nors net jei taip akivaizdžiai nėra.
- Žaislų saugos direktyvos reikalavimai, taikomi cheminėms medžiagoms, turi būti aiškinami kartu su atitinkamais ES teisės aktais dėl cheminių medžiagų, t. y. REACH reglamentu, Pavojingų medžiagų naudojimo apribojimo direktyva, Reglamentu dėl cheminių medžiagų klasifikavimo, ženklavimo ir pakavimo, taip pat Kosmetikos gaminių reglamentu. Reikalavimų išskaidymas keliuose teisės aktuose, kuriuose kartais nustatomos skirtingos ribinės vertės, gali labai apsunkinti bandymų ir atitikties vertinimo procedūras įmonėms, o kai kuriais atvejais gali sukelti būtinybę dubliuoti medžiagų matavimą, siekiant laikytis skirtingų teisės aktų, pvz., išsiskyrimo ir ribinių kiekio verčių atveju. Žaislų saugos direktyvoje kai kurioms cheminėms medžiagoms (bet ne visoms) nustatytos griežtesnės medžiagų ribinės vertės, palyginti su kitais teisės aktais, vadovaujantis nuostata, kad vaikai yra pažeidžiami vartotojai. Todėl pranešėjas mano, kad būtų pagrįsta išnagrinėti galimybę viename teisės akte konsoliduoti visas žaislams taikomas ribines vertes, kad būtų lengviau laikytis reikalavimų;
- Žaislų saugos direktyvoje endokrininę sistemą ardančios medžiagos nėra minimos, tačiau po jos priėmimo paaiškėjo, kad jos kelia ypatingą susirūpinimą ir Parlamentas bei Taryba ne kartą prašė Komisijos imtis veiksmų. Komisija įsipareigojo šį klausimą spręsti cheminių medžiagų strategijoje tvarumui užtikrinti, todėl pranešėjas mano, kad ateityje persvarstant Žaislų saugos direktyvą reikia į tai atsižvelgti, nors šį klausimą būtų galima išspręsti horizontaliaisiais teisės aktais.
- Cheminių medžiagų strategijoje tvarumui užtikrinti pabrėžiama, kad reikia priimti arba sugriežtinti nuostatas, kuriomis būtų atsižvelgiama į sudėtinį cheminių medžiagų poveikį, įskaitant poveikį žaislams. Todėl pranešėjas yra įsitikinęs, kad direktyvos persvarstymas turėtų suteikti progą tai padaryti.

RINKOS PRIEŽIŪRA

Komisijos atliktoje vertinimo ataskaitoje nurodyta, kad viena iš pagrindinių Žaislų saugos direktyvos įgyvendinimo problemų yra vis dar nepakankama ir netolygi rinkos priežiūra ES valstybėse narėse ir didelis nesaugių žaislų, kurie vis dar platinami vidaus rinkoje, kiekis. Remiantis 2020 m. ES skubių pranešimų sistemos „Saugos vartai“ ataskaita, žaislai yra produktai, apie kuriuos atsiunčiama daugiausiai pranešimų; jie sudaro 27 proc. visų pranešimų (po to – 21 proc. apie motorines transporto priemones, o apie elektroninius prietaisus – 10 proc.). Pranešėjas palankiai vertina tai, kad priimtas Reglamentas (ES) 2019/1020 dėl rinkos priežiūros ir gaminių atitikties, ir ragina jį skubiai įgyvendinti. Tikimasi, kad reglamentu bus prisidėta prie rinkos priežiūros veiklos gerinimo, be kita ko, žaislų srityje. Visų pirma Komisija priėmė gaires dėl Reglamento (ES) 2019/1020 4 straipsnio, kuriose išaiškinamos ekonominės veiklos vykdytojų užduotys, ypač susijusios su internetu parduodamais ir į ES rinką iš trečiųjų šalių patenkančiais gaminiais. Šiomis gairėmis turėtų būti sprendžiama viena iš pagrindinių Europos vartotojus neraminančių problemų žaislų saugos srityje: nesaugių ir reikalavimų neatitinkančių žaislų platinimas elektroninėse prekyvietėse. Be to, bendri rinkos priežiūros veiksmai ir geresnis nacionalinių institucijų veiklos koordinavimas taip pat turėtų padėti gerinti reikalavimų laikymąsi.

Žaislų saugos direktyvoje valstybėms narėms numatyta prievolė vykdyti rinkos priežiūrą, įskaitant žaislų bandymus rinkoje ir gamintojų dokumentų tikrinimą, nesaugių arba reikalavimų neatitinkančių žaislų pašalinimą iš rinkos ir veiksmų prieš asmenis, atsakingus už jų pateikimą rinkai, taikymą. Veiksmingesnis Žaislų saugos direktyvos vykdymo užtikrinimas padėtų geriau apsaugoti vaikus ir užtikrintų tikrai vienodas sąlygas įmonėms, nes atsakingiems gamintojams, importuotojams ir platintojams būtų suteikiami privalumai, o nesąžiningiems prekiautojams būtų trukdoma pasinaudoti nauda, gaunama iš taisyklių apėjimo ir pavojaus vaikų sveikatai ir saugai sukėlimo, pateikiant į rinką nesaugius žaislus.

Be to, naujos technologijos, pavyzdžiui, blokų grandinė ir dirbtinis intelektas, gali veiksmingiau padėti nacionalinėms institucijoms sekti reikalavimų neatitinkančius gaminius, teikiant lengvai prieinamą ir struktūrizuotą informaciją apie gaminį ir jo atsekamumą. Pranešėjas mano, kad ši sritis yra ypač perspektyvi, ir ragina Komisiją toliau ją nagrinėti.

ELEKTRONINĖ PREKYBA

Pranešėjas laikosi nuomonės, kad poreikis stiprinti rinkos priežiūrą yra glaudžiai susijęs su e. prekybos iššūkiais, kylančiais vaikų sveikatos apsaugai ir saugai dėl pavojingų ir reikalavimų neatitinkančių žaislų, patenkančių į ES rinką. Pranešėjas mano, kad vien rinkos priežiūros nuostatų stiprinimo nepakaks problemai išspręsti, o įsipareigojimas stiprinti produktų saugą pasirodė esąs iš esmės nepakankamas. Pranešėjo nuomone, Skaitmeninių paslaugų aktas ir Bendros gaminių saugos direktyvos persvarstymas bus ypatingai svarbus nustatant atsakomybę ir didinant gaminių atitiktį ir atsekamumą, kartu pabrėžiant, kad svarbu užtikrinti minėtų įvairių teisinių priemonių suderinamumą ir nuoseklumą. Pranešėjo nuomone, tai, kas neteisėta realiame gyvenime, turėtų būti neteisėta ir internete, ir nepaisant teigiamos principo „pažink savo verslo klientą“ svarbos pasiūlyme dėl skaitmeninių paslaugų akto, visgi reikėtų dėti daugiau pastangų siekiant padidinti elektroninių prekyviečių atsakomybę greitai aptikti ir pašalinti nesaugius, suklastotus ir reikalavimų neatitinkančius žaislus iš savo platformų ir imtis priemonių prieš pakartotinai pažeidimus darančius subjektus.

Žinoma, pranešėjui labai svarbu, kad rinkos priežiūros institucijos bendradarbiautų su trečiųjų šalių institucijomis, kad būtų sudarytos palankios sąlygos laikytis ES teisės aktų ir informuoti

apie juos. Šiuo atžvilgiu Komisijos sukurtos darbo grupės atlieka svarbų vaidmenį, tačiau jų atliekamo darbo nepakanka šiai problemai išspręsti. Pranešėjo nuomone, vienas iš būdų padidinti jų veiksmingumą – užtikrinti, kad stebėsenos veiklos informacijos būtų viešai prieinama.

TEISINĖ PRIEMONĖ

Žaislų saugos direktyva yra didžiausio suderinimo direktyva, o tai reiškia, kad valstybėms narėms neleidžiama nustatyti griežtesnių reikalavimų, nei nustatyti šioje direktyvoje; Tačiau Vokietijoje leidžiama taikyti griežtesnes nacionalines nuostatas dėl nitrozoaminų ir nitro junginių, o tai Komisija nuomone yra pagrįsta. Apskritai direktyva ir visi jos (gausūs) pakeitimai turi būti perkelti į nacionalinę teisę per nustatytus terminus. Paašškėjo, kad šis procesas reikalauja daug laiko ir išteklių, o delsimas lemia rinkos susiskaidymą ir trukdo apsaugoti vaikus nuo pavojingų medžiagų. Todėl pranešėjas, atsižvelgdamas į tai, kad direktyva de facto veikia kaip reglamentas, siūlo ją pakeisti reglamentu, kurį būtų lengviau ir greičiau iš dalies pakeisti, atsižvelgiant į kelių suinteresuotųjų šalių ir valstybių narių prašymą.

Pranešėjas taip pat mano, kad persvarstant Žaislų saugos direktyvą taip pat turėtų būti numatyta platesnė pakeitimų taikymo sritis, įskaitant mechaninius ir fizinius reikalavimus, visų pirma taikomus vaikams iki 36 mėnesių, nitrozoaminų ribines vertes, alerginių kvapiųjų medžiagų ir kancerogeninių, mutageninių ir toksiškų reprodukcijai medžiagų ženklinimo nuostatas. Šiuo metu nė vienas iš šių elementų nėra lengvai keičiamas, todėl direktyva tampa mažiau veiksminga ir negali prisitaikyti prie naujų mokslo ir technologijų pokyčių.

Kitos aplinkybės

Duomenų rinkimas

Kaip jau pabrėžta vertinimo ataskaitoje, valstybėse narėse duomenų rinkimas apie Žaislų saugos direktyvos įgyvendinimą yra nepakankamas ir netolygus, nes direktyvoje nustatytas tik bendras stebėsenos įpareigojimas. Peržiūra turėtų suteikti galimybę nustatyti konkretesnes nuostatas, įskaitant rodiklius, kurie leistų tinkamai stebėti direktyvos poveikį žaislų saugai, nustatymą. Be to, ES taip pat trūksta duomenų apie sužalojimus ir jie renkami nevienodai, todėl sunku įvertinti direktyvos poveikį vaikų sveikatos apsaugai ir saugai. Todėl pranešėjas pritaria tam, kad būtų sukurta tiksli visos Europos duomenų apie sužalojimus bazė.

Taip pat dėl komercinių paslapčių priežasčių trūksta duomenų apie įmones. Todėl sunku įvertinti poveikį sektoriui ir tikslų pokyčių poveikį, susijusį su padidėjusiomis įmonių išlaidomis.

Tvarumas

Pranešėjas mano, kad Žaislų saugos direktyvos peržiūra galėtų suteikti galimybę nustatyti tvarų žaislų ženklinimą, kaip to prašo ir kai kurios valstybės narės. Tai vartotojui, įsigyjant žaislą, suteiktų aiškia ir lengvai suprantamą informaciją apie numatomą naudojimo trukmę, remonto galimybes ir, ar galima įsigyti atsarginių dalių, pataisyti žaislą, įskaitant, prireikus, galimybę naudotis būtina programine įranga.

„Pilkosios zonos“ produktai

Kitas klausimas, į kurį reikia atsižvelgti persvarstant direktyvą, yra „pilkosios zonos“ produktai, apibrėžiami kaip gaminiai, kurie nėra laikomi žaislais pagal Žaislų saugos direktyvą, tačiau gali būti panašūs į žaislus. Komisija paskelbė gaires šiuo klausimu, tačiau lieka neišspręstų problemų. Dėl nuolat atsirandant naujiems žaislams ir ne žaislų gaminiams sunku aiškiai įvertinti, ar gaminyje yra žaislas, ar ne, todėl kiekvieną atvejį reikia įvertinti atskirai. Todėl pranešėjas mano, kad reikėtų geriau išaiškinti „pilkosios zonos“ produktų apibrėžtį, siekiant užtikrinti, kad ateityje būtų priimti teisės aktai, kuriuose būtų atsižvelgiama į mokslo ir technikos pažangą.

Susietieji žaislai

Pastaraisiais metais išaugus galimybėms įsigyti susietųjų žaislų atsirado naujų iššūkių ir naujų pavojų vaikams, kurie neapsiriboja sveikatos ir saugos aspektais, bet taip pat apima ir saugumą bei privatumą. Jei susietieji žaislai nėra tinkamai apsaugoti griežtomis kibernetinio saugumo nuostatomis, jie gali tapti lengvai prieinamais vaikams, su galimybe manipuliuoti jais arba nustatyti vaikų buvimo vietą, o tai yra itin pavojinga. Keletas suinteresuotųjų šalių pabrėžė, kad reikia geriau spręsti šį klausimą, be kita ko, pasitelkiant Žaislų saugos direktyvą. Pranešėjas, žinodamas, kad susietieji produktai šiuo metu reglamentuojami Radijo įrenginių direktyva, yra pasirengęs diskutuoti, ar Žaislų saugos direktyvos pakeitimai yra būtini siekiant išspręsti šią problemą (tai reikštų, kad jos taikymo sritis būtų išplėsta įtraukiant vaiko saugumo sąvoką), ar būtų galima sugriežtinti dabartinės Radijo įrenginių direktyvos nuostatas, taip pat kibernetinio saugumo ir privatumo teisės aktus. Todėl pranešėjas ragina Komisiją teikti pasiūlymus dėl veiksmų.

PRANEŠĖJO POZICIJA

Pranešėjas mano, kad vaikai yra ypač pažeidžiami vartotojai dėl jų jauno amžiaus, todėl žaidimų metu jų apsaugos lygis turėtų būti kuo aukštesnis. Pranešėjo nuomone, tai reiškia, kad reikia priimti teisės aktus, kurie suteiktų lankstumo ir jais būtų galima greit prisitaikyti prie naujų mokslo pokyčių.

Pripažindamas, kad tai gali įmonėms sukelti našta, pranešėjas mano, kad vaikų sveikata ir sauga yra neginčijamos vertybės ir turėtų būti ypač svarbios visai visuomenei. Pranešėjas mano, kad gali būti ir kitų būdų supaprastinti atitikties reikalavimus, pavyzdžiui, vienoje teisinėje priemonėje konsoliduoti visas žaislams nustatytas cheminių medžiagų ribines vertes, kad prievolės būtų aiškesnės.

Be to, pranešėjas mano, kad vykdymo užtikrinimas yra labai svarbus siekiant garantuoti, kad ES rinkoje būtų platinami tik saugūs ir reikalavimus atitinkantys žaislai. Šiuo požiūriu galima labiau pagerinti rinkos priežiūrą, ypač elektroninėse prekyvietėse, kuriose kyla daugiausia problemų.

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/48/EB dėl žaislų saugos (Žaislų saugos direktyva) įgyvendinimo (2021/2040(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/48/EB dėl žaislų saugos klaidų¹,
- atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 19 d. Komisijos atliktą Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/48/EB dėl žaislų saugos vertinimą (SWD(2020)0287),
- atsižvelgdamas į 2001 m. gruodžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2001/95/EB dėl bendros gaminių saugos²,
- atsižvelgdamas į 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 765/2008, nustatantį su gaminių prekyba susijusius akreditavimo ir rinkos priežiūros reikalavimus ir panaikinantį Reglamentą (EEB) Nr. 339/93³,
- atsižvelgdamas į 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą Nr. 768/2008/EB dėl bendrosios gaminių pardavimo sistemos ir panaikinantį Sprendimą 93/465/EEB⁴,
- atsižvelgdamas į 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1025/2012 dėl Europos standartizacijos, kuriuo iš dalies keičiamos Tarybos direktyvos 89/686/EEB ir 93/15/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/9/EB, 94/25/EB, 95/16/EB, 97/23/EB, 98/34/EB, 2004/22/EB, 2007/23/EB, 2009/23/EB ir 2009/105/EB ir panaikinamas Tarybos sprendimas 87/95/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1673/2006/EB⁵,
- atsižvelgdamas į 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/1020 dėl rinkos priežiūros ir gaminių atitikties, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2004/42/EB ir reglamentai (EB) Nr. 765/2008 ir (ES) Nr. 305/2011⁶,
- atsižvelgdamas į 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/881 dėl ENISA (Europos Sąjungos kibernetinio saugumo agentūros) ir informacinių ir ryšių technologijų kibernetinio saugumo sertifikavimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 526/2013 (Kibernetinio saugumo aktas)⁷,
- atsižvelgdamas į 2021 m. balandžio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą

¹OL L 170, 2009 6 30, p. 1.

²OL L 11, 2002 1 15, p. 4.

³OL L 218, 2008 8 13, p. 30.

⁴OL L 218, 2008 8 13, p. 82.

⁵OL L 316, 2012 11 14, p. 12.

⁶OL L 169, 2019 6 25, p. 1.

⁷OL L 151, 2019 6 7, p. 15.

- (ES) 2021/690, kuriuo nustatoma vidaus rinkos, įmonių, įskaitant mažąsias ir vidutines įmones, konkurencingumo, augalų, gyvūnų, maisto ir pašarų bei Europos statistikos programa (Bendrosios rinkos programa) ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 99/2013, (ES) Nr. 1287/2013, (ES) Nr. 254/2014 ir (ES) Nr. 652/2014⁸,
- atsižvelgdamas į 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiantį Europos cheminių medžiagų agentūrą, iš dalies keičiantį Direktyvą 1999/45/EB bei panaikinantį Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 793/93, Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1488/94, Tarybos direktyvą 76/769/EEB ir Komisijos direktyvas 91/155/EEB, 93/67/EEB, 93/105/EB bei 2000/21/EB⁹,
 - atsižvelgdamas į 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1223/2009 dėl kosmetikos gaminių¹⁰,
 - atsižvelgdamas į 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1272/2008 dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklavimo ir pakavimo (CLP reglamentas), iš dalies keičiantį ir panaikinantį direktyvas 67/548/EEB bei 1999/45/EB ir iš dalies keičiantį Reglamentą (EB) Nr. 1907/2006¹¹,
 - atsižvelgdamas į 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/53/ES dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su radijo įrenginių tiekimu rinkai, suderinimo, kuria panaikinama Direktyva 1999/5/EB¹²,
 - atsižvelgdamas į 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas)¹³,
 - atsižvelgdamas į 1985 m. liepos 25 d. Tarybos direktyvą 85/374/EEB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių atsakomybę už gaminius su trūkumais, derinimo¹⁴,
 - atsižvelgdamas į 2011 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2011/65/ES dėl tam tikrų pavojingų medžiagų naudojimo elektros ir elektroninėje įrangoje apribojimo (Pavojingų medžiagų naudojimo apribojimo direktyva)¹⁵,
 - atsižvelgdamas į savo 2020 m. lapkričio 25 d. rezoliuciją dėl produktų saugos bendrojoje rinkoje klausimo sprendimo¹⁶,
 - atsižvelgdamas į savo 2020 m. lapkričio 25 d. rezoliuciją dėl tvaresnės bendros rinkos

⁸ OL L 153, 2021 5 3, p. 1.

⁹OL L 396, 2006 12 30, p. 1.

¹⁰OL L 342, 2009 12 22, p. 59.

¹¹OL L 353, 2008 12 31, p. 1.

¹²OL L 153, 2014 5 22, p. 62.

¹³OL L 119, 2016 5 4, p. 1.

¹⁴OL L 210, 1985 8 7, p. 29.

¹⁵OL L 174, 2011 7 1, p. 88.

¹⁶Priimti tekstai, P9_TA(2020)0319.

verslui ir vartotojams kūrimo¹⁷,

- atsižvelgdamas į savo 2020 m. vasario 12 d. rezoliuciją „Automatizuoti sprendimų priėmimo procesai. Vartotojų apsaugos ir laisvo prekių ir paslaugų judėjimo užtikrinimas“¹⁸,
- atsižvelgdamas į 2018 m. gruodžio 12 d. savo rezoliuciją dėl bendrosios rinkos dokumentų rinkinio¹⁹,
- atsižvelgdamas į savo 2017 m. liepos 4 d. rezoliuciją dėl XXI amžiaus Europos standartų²⁰,
- atsižvelgdamas į savo 2017 m. liepos 4 d. rezoliuciją „Ilgesnė produktų naudojimo trukmė: nauda vartotojams ir įmonėms“²¹,
- atsižvelgdamas į savo 2016 m. gegužės 26 d. rezoliuciją dėl bendrosios rinkos strategijos²²,
- atsižvelgdamas į savo 2020 m. spalio 20 d. rezoliuciją su rekomendacijomis Komisijai „Skaitmeninių paslaugų aktas: bendrosios rinkos veikimo gerinimas“²³,
- atsižvelgdamas į savo 2020 m. spalio 20 d. rezoliuciją su rekomendacijomis Komisijai dėl dirbtinio intelekto, robotikos ir susijusių technologijų etinių aspektų sistemos²⁴,
- atsižvelgdamas į savo 2019 m. balandžio 18 d. rezoliuciją dėl visapusiškos Europos Sąjungos politikos dėl endokrininę sistemą ardančių medžiagų kūrimo²⁵,
- atsižvelgdamas į savo 2020 m. liepos 10 d. rezoliuciją dėl cheminių medžiagų strategijos tvarumui užtikrinti²⁶,
- atsižvelgdamas į 2021 m. balandžio mėn. Europos Parlamento tyrimų tarnybos (EPRS) informacinį pranešimą „ES žaislų saugos direktyva“,
- atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl bendrosios skaitmeninių paslaugų rinkos (Skaitmeninių paslaugų aktas), kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2000/31/EB (COM(2020)0825),
- atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos suderintos dirbtinio intelekto taisyklės (Dirbtinio intelekto aktas) ir iš dalies keičiami tam tikri Sąjungos teisėkūros procedūra priimti aktai

¹⁷Priimti tekstai, P9_TA(2020)0318.

¹⁸Priimti tekstai, P9_TA(2020)0032.

¹⁹OL C 388, 2020 11 13, p. 39.

²⁰OL C 334, 2018 9 19, p. 2.

²¹OL C 334, 2018 9 19, p. 60.

²²OL C 76, 2018 2 28, p. 112.

²³Priimti tekstai, P9_TA(2020)0272.

²⁴Priimti tekstai, P9_TA(2020)0275.

²⁵OL C 158, 2021 4 30, p. 18.

²⁶ Priimti tekstai, P9_TA(2020)0201.

- (COM(2021)0206),
- atsižvelgdamas į 2020 m. kovo 10 d. Komisijos komunikatą „Ilgalaikis geresnio bendrosios rinkos taisyklių įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo veiksmų planas“ (COM(2020)0094),
 - atsižvelgdamas į 2020 m. spalio 14 d. Komisijos komunikatą „Cheminių medžiagų strategija tvarumui užtikrinti. Aplinkos be toksinių medžiagų kūrimas“ (COM(2020)0667),
 - atsižvelgdamas į 2021 m. balandžio 21 d. Komisijos komunikatą „Europos požiūrio į dirbtinį intelektą skatinimas“ (COM(2021)0205),
 - atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 13 d. Komisijos komunikatą „Naujoji vartotojų darbotvarkė. Siekiant tvaraus atsigavimo didinamas vartotojų atsparumas“ (COM(2020)0696),
 - atsižvelgdamas į 2021 m. kovo 24 d. Komisijos komunikatą „ES strategija dėl vaiko teisių“ (COM(2021)0142),
 - atsižvelgdamas į 2021 m. kovo 15 d. Tarybos išvadas „Sjungos tvarių cheminių medžiagų strategija: metas veikti“,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį ir į 2002 m. gruodžio 12 d. Pirmininkų sueigos sprendimo dėl leidimo rengti pranešimus savo iniciatyva suteikimo tvarkos 1 straipsnio 1 dalies e punktą ir 3 priedą,
 - atsižvelgdamas į Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komiteto pranešimą (A9-0000/2021),
- A. kadangi 2009 m. buvo priimta Žaislų saugos direktyva, kuria siekiama užtikrinti aukštą vaikų sveikatos ir saugos lygį ir žaislų vidaus rinkos veikimą;
 - B. kadangi Žaislų saugos direktyva yra didžiausio suderinimo direktyva, o tai reiškia, kad valstybėms narėms neleidžiama nustatyti jokių kitų reikalavimų, nei nustatyti šioje direktyvoje;
 - C. kadangi, nepaisant to, kad trūksta išsamių duomenų apie tikrą direktyvos poveikį, nuo 2013 m. iki 2017 m. rinkoje veikiančių įmonių skaičius nuo tada, kai visapusiškai pradėta taikyti Žaislų saugos direktyvą, išaugo 10 proc., o ES žaislų pramonės apyvarta nuo direktyvos įsigaliojimo nuolat didėjo; kadangi 99 proc. sektoriaus įmonių yra MVI;
 - D. kadangi mokslo ir technologijų raida rodo, kad nuolat kyla anksčiau nebūtos rizikos ir iššūkių, susijusių su žaislais, dėl kurių reikia atlikti pakeitimus;
 - E. Kadangi Cheminių medžiagų strategijoje tvarumui užtikrinti pabrėžia, kad reikia priimti arba sugriežtinti nuostatas, kuriomis būtų atsižvelgiama į sudėtinį cheminių medžiagų poveikį, įskaitant poveikį žaislams;
1. pritaria Komisijos parengtai Žaislų saugos direktyvos vertinimo ataskaitai, kuria siekiama įvertinti direktyvos veikimą nuo jos įsigaliojimo pradžios;

2. pripažįsta Žaislų saugos direktyvos pridėtinę vertę gerinant vaikų saugumą ir užtikrinant vienodą apsaugos lygį visoje bendrojoje rinkoje, palyginti su ankstesne direktyva, ir direktyvos vaidmenį nustatant teisinį tikrumą ir vienodas sąlygas įmonėms;
3. pripažįsta pagrindinių standartų vaidmenį sudarant sąlygas gamintojams veiksmingai ir lanksčiai taikyti direktyvą, taip pat notifikuotųjų įstaigų vaidmenį užtikrinant atitiktį, kai standartų nėra arba jie netaikomi;
4. vis dėlto atkreipia dėmesį į tai, kad neatitikimai išlieka, dėl kurių būtina peržiūrėti Žaislų saugos direktyvą;

Cheminės medžiagos

5. pripažįsta, kad per 2012–2019 m. laikotarpį direktyva buvo iš dalies pakeista 14 kartų, siekiant ją pritaikyti prie naujų mokslinių įrodymų, kuriais atkreipiamas dėmesys į seniau nežinomą riziką, kylančią vaikams, ypač cheminių medžiagų srityje; vis dėlto yra susirūpinęs dėl to, kad tebėra problemų, kurių neįmanoma išspręsti įgyvendinimo aktais;
6. pabrėžia, kad ES rinkai pateikiami žaislai turi atitikti Žaislų saugos direktyvą, taip pat atitinkamus ES teisės aktus dėl cheminių medžiagų, visų pirma REACH reglamentą ir Pavojingų medžiagų naudojimo apribojimo direktyvą;
7. pabrėžia, kad reikalavimų išskirstymas keliuose teisės aktuose ir skirtingų ribinių verčių nustatymas gali apsunkinti ir kai kuriais atvejais gali prireikti dubliuoti medžiagų matavimą, pvz., išsiskyrimo ir kiekio ribinių verčių atveju; todėl ragina Komisiją apsvarstyti galimybę sujungti visas žaislams taikomas ribines vertes į vieną teisės aktą, siekiant suvienodinti atitikties vertinimą;
8. mano, kad Žaislų saugos direktyvoje nustatyta nuo draudimo leidžianti nukrypti nuostata, taikoma kancerogeninėms, mutageninėms arba toksiškoms reprodukcijai cheminėms medžiagoms, sudaro sąlygas, kad tų cheminių medžiagų koncentracija gali būti per didelė vaikų apsaugai užtikrinti; ragina Komisiją nedelsiant iš esmės sumažinti bendrąsias ribas, taikomas kancerogeninėms, mutageninėms ar toksiškoms reprodukcijai medžiagoms, kurioms Žaislų saugos direktyvoje taikomos nukrypti leidžiančios nuostatos; primygtinai reikalauja, kad, laikantis Cheminių medžiagų strategijos siekiant tvarumo, būtų panaikinta galimybė nukrypti nuo taisyklių dėl kancerogeninių, mutageninių arba toksiškų reprodukcijai medžiagų buvimo tose žaislo dalyse, kurios yra neprieinamos vaikui;
9. pabrėžia, kad nacionaliniu lygmeniu nustatytos mažesnės cheminių medžiagų, pvz., nitrozoaminų ir nitro junginių, ribinės vertės, palyginti su Žaislų saugos direktyvoje nustatytais ribinėmis vertėmis, sukuria nenuoseklumą, net jei Komisija tai pagrindžia; tačiau pažymi, kad visiems ES vaikams turėtų būti taikoma vienoda aukšto lygio apsauga; pripažįsta, kad ši ribinė vertė negali būti keičiama įgyvendinimo aktu; šiam keitimui reikėtų teisėkūros procedūros; todėl ragina Komisiją persvarstant Žaislų saugos direktyvą suderinti ribinę vertę su griežčiausiomis nacionaliniu lygmeniu galiojančiomis vertėmis;
10. ragina Komisiją pasiūlyti endokrininę sistemą ardančių medžiagų pavojingumo nustatymo procedūrą, grindžiamą Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) apibrėžtimi, ir

ją taikyti ateityje persvarstant Žaislų saugos direktyvą, siekiant užtikrinti, kad endokrininę sistemą ardančios medžiagos būtų uždraustos žaisluose, vos tik šios medžiagos yra nustatomos, taip pat apsvastyti galimybę šiuo tikslu priimti horizontaliuosius teisės aktus, kaip to ne kartą prašė Parlamentas ir Taryba;

11. yra susirūpinęs, kad griežtesnėse nuostatose dėl cheminių medžiagų, naudojamų žaisluose, skirtuose vaikams iki 36 mėnesių, neatsižvelgiama į tai, kad vyresnio amžiaus vaikai taip pat yra pažeidžiami dėl šių pavojingų medžiagų; pažymi, kad dėl šio skirtumo gamintojai gali apeiti nuostatas, nurodydami, kad žaislas skirtas vyresniems nei 36 mėnesių vaikams, nors taip akivaizdžiai nėra; pabrėžia, kad keletas suinteresuotųjų šalių ir valstybių narių nurodė, jog šis diferencijavimas akivaizdžiai netinkamas, ir paprašė jį panaikinti; todėl ragina Komisiją tai įtvirtinti persvarstant Žaislų saugos direktyvą;

Rinkos priežiūra ir naujos technologijos

12. pažymi, kad Žaislų saugos direktyvoje valstybės narės įpareigojamos vykdyti rinkos priežiūrą laikantis atsargumo principo, tirti rinkoje esančius žaislus ir tikrinti gamintojų dokumentus, siekiant pašalinti iš rinkos nesaugius žaislus ir imtis veiksmų prieš asmenis, atsakingus už jų pateikimą rinkai; yra susirūpinęs dėl to, kad rinkos priežiūros pagal Žaislų saugos direktyvą veiksmingumas yra ribotas, o tai kelia pavojų vaikų sveikatai ir saugai bei kenkia sudaryti vienodas sąlygas teisės aktų besilaikantiems ekonominės veiklos vykdytojams ir teikia naudą nesąžiningiems prekybininkams, kurie nesilaiko reikalavimų;
13. palankiai vertina tai, kad priimtas Reglamentas (ES) 2019/1020, kuriuo siekiama pagerinti rinkos priežiūrą stiprinant nacionalinių institucijų vykdomą kontrolę siekiant užtikrinti, kad į bendrąją rinką patenkantys produktai, įskaitant žaislus, būtų saugūs ir atitiktų taisykles, ir ragina valstybes nares jį visapusiškai įgyvendinti;
14. ragina Komisiją išnagrinėti galimybes naudoti naujas technologijas, pvz., blokų grandinę ir dirbtinį intelektą, siekiant sudaryti palankias sąlygas rinkos priežiūros institucijų darbui, suteikiant lengvai prieinamą ir struktūrizuotą informaciją apie gaminius ir jų atsekamumą;
15. palankiai vertina tai, kad priimta Bendrosios rinkos programa ir nustatytas konkretus tikslas bei rinkos priežiūrai skirti ištekliai, kurie padės užtikrinti, kad į ES rinką patektų tik saugūs ir reikalavimus atitinkantys žaislai;
16. ragina valstybes nares geriau koordinuoti savo veiklą rinkos priežiūros srityje;
17. yra susirūpinęs naujo tipo pažeidžiamumu ir rizika, kurią kelia susietieji žaislai; ragina Komisiją išnagrinėti įvairias veiksmų galimybes, pvz., išplėsti Žaislų saugos direktyvos taikymo sritį įtraukiant nuostatas dėl informacijos saugumo arba sugriežtinti atitinkamus horizontaliuosius teisės aktus, pvz., Radijo įrenginių direktyvą ir Kibernetinio saugumo aktą, taip pat Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą, kartu informuojant Parlamentą apie savo pasirinkimą;

Elektroninė prekyba

18. pabrėžia, kad elektroninės prekybos plėtra kelia sunkumų rinkos priežiūros

institucijoms užtikrinant internetu parduodamų gaminių atitiktį; pažymi, kad daugelis internetu perkamų gaminių neatitinka ES saugos reikalavimų ir yra susirūpinęs dėl didelio internetu parduodamų pavojingų žaislų skaičiaus;

19. pritaria Komisijos gairėms dėl Reglamento (ES) 2019/1020 4 straipsnio, kuriose išaiškinamos ekonominės veiklos vykdytojų užduotys, ypač susijusios su internetu parduodamais ir į ES rinką iš trečiųjų šalių patenkančiais gaminiiais; pabrėžia, kad siekiant užtikrinti vaikų saugą ir sudaryti vienodas sąlygas įmonėms labai svarbu, kad visi ekonominės veiklos vykdytojai laikytųsi ES taisyklių, ir ragina rinkos priežiūros institucijas ir muitinės įstaigas imtis griežtų vykdymo užtikrinimo veiksmų siekiant užkirsti kelią sukčiaujantiems prekybininkams naudotis ES rinka;
20. pabrėžia, kad elektroninės prekyvietės turėtų imtis papildomų veiksmų savo platformose parduodamų žaislų saugai ir atitiktį užtikrinti; šiuo požiūriu primygtinai reikalauja, kad būtų užtikrintas įvairių priemonių, pvz., Skaitmeninių paslaugų akto ir būsimo teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo persvarstoma Direktyva dėl bendros gaminių saugos, nuoseklumas, elektroninių prekyviečių atsakomybės atžvilgiu, laikantis principo, kad tai, kas yra neteisėta realiame gyvenime, yra neteisėta ir internete;
21. pabrėžia principo „pažink savo verslo klientą“ pridėtinę vertę siekiant pagerinti internetu parduodamų žaislų atitiktį ir atsekamumą; apgailestauja, kad iki šiol įsipareigojimų dėl produktų saugos poveikis buvo ribotas; todėl ragina padidinti elektroninių prekyviečių atsakomybę aptikti ir pašalinti iš savo platformų nesaugius ir reikalavimų neatitinkančius žaislus ir užkirsti kelią pakartotiniam jų atsiradimui;
22. pabrėžia, kad reikia stiprinti bendradarbiavimą su ES nepriklausančiomis šalimis; ragina Komisiją skelbti informaciją apie savo stebėsenos veiklą;

Teisinė priemonė ir tolesni veiksmai

23. pabrėžia, kad direktyva ir jos pakeitimai turi būti perkelti į nacionalinę teisę, o tai dažnai yra sudėtinga ir ilgai užtrunka, todėl valstybėse narėse vėluojama ir nenuosekliai įgyvendinama, kenkiant vaikų saugai ir sukeliant rinkos susiskaidymą;
24. mano, kad reglamentas būtų veiksmingesnis, nes jis vienu metu būtų taikomas visose valstybėse narėse; ragina Komisiją, kadangi Žaislų saugos direktyva veikia kaip de facto reglamentas, pasinaudoti galimybe, kurią suteikia jos peržiūra, pakeisti ją į reglamentą;
25. mano, kad būsimos peržiūros metu būtina numatyti platesnę pakeitimų taikymo sritį, įskaitant mechaninius ir fizinius reikalavimus, visų pirma taikomus vaikams iki 36 mėnesių, nitrozoaminų ribines vertes, alerginių kvapiųjų medžiagų ir kancerogeninių, mutageninių ir toksiškų reprodukcijai medžiagų ženklavimo nuostatas;
26. ragina Komisiją būsimoje Žaislų saugos direktyvos peržiūroje patikslinti „pilkosios zonos“ produktų apibrėžtį;
27. ragina Komisiją nustatyti privalomą žaislų ženklimą, pateikiant vartotojui pirkimo metu aiškia, lengvai suprantamą ir palyginamą informaciją apie numatomą žaislo gyvavimo trukmę, remonto galimybes ir, ar galima įsigyti atsarginių dalių, įskaitant,

prireikus, galimybę naudotis būtina programine įranga, ir nustatyti taisymo galimybę;

Duomenys

28. pabrėžia, kad trūksta nuoseklių ES masto statistinių duomenų apie su žaislais susijusius nelaimingus atsitikimus, todėl neįmanoma kiekybiškai įvertinti Žaislų saugos direktyva užtikrinamo apsaugos lygio; mano, kad koordinavimo ir finansavimo trūkumas ES lygmeniu yra pagrindinė priežastis, dėl kurios trūksta nuoseklių duomenų, ir ragina Komisiją ateityje atliekant peržiūrą spręsti šį klausimą sukuriant visos Europos nelaimingų atsitikimų ir sužalojimų duomenų bazę;
29. ragina valstybes nares aktyviau rinkti duomenis apie Žaislų saugos direktyvą, nes šiuo metu duomenys yra netolygūs ir neišsamūs;
30. ragina Komisiją pasinaudoti Žaislų saugos direktyvos peržiūros suteikta galimybe ir nustatyti rodiklius, pagal kuriuos būtų stebimas jos įgyvendinimas ir veiksmingumas;

o

o o

31. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.

**PRIEDAS: PRANEŠĖJUI INFORMACIJĄ
TEIKUSIŲ SUBJEKTŲ IR ASMENŲ SĄRAŠAS**

Toliau pateiktą sąrašą pranešėjas parengė vien savo noru ir tik savo atsakomybe. Rengdamas šį pranešimo projektą, pranešėjas gavo informacijos iš šių subjektų ar asmenų:

Subjektas ir (arba) asmuo
Europos žaislų gamintojų asociacija
Europos vartotojų atstovavimo standartizacijos srityje koordinavimo asociacija (ANEC)
Europos vartotojų organizacijų asociacija (BEUC)
Europos Komisijos GROW GD
TIC Taryba
Europos elektrotechnikos standartizacijos komitetas (CENELEC)